

La llibertat es realitza en la caritat

Dij, 21/10/2021 per Papa Francesc

[Les homilies del papa Francesc](#)

Audiència General 20 d'octubre 2021

Estimats germans i germanes, bon dia!

Aquests dies parlem de la llibertat de la fe, escoltant la Carta als Gàlates. Però m'ha vingut a la memòria el que Jesús deia sobre l'espontaneïtat i la llibertat dels infants, quan aquest infant ha tingut la llibertat d'apropar-se i de moure's com si fos a casa seva... I Jesús ens diu: "Vosaltres també, si no us feu com infants no entrareu al Regne dels Cels". El coratge d'apropar-se al Senyor, d'obrir-se al Senyor, de no tenir por del Senyor: agraeixo a aquest nen la lliçó que ens ha donat a tots nosaltres. I que el Senyor l'ajudi en la seva limitació, en el seu creixement perquè ha donat aquest testimoni que li ha sortit del cor. Els infants no tenen un traductor automàtic del cor a la vida: el cor va sempre primer.

L'Apòstol Pau, amb la seva Carta als Gàlates, ens introdueix lentament en la gran novetat de la fe. És realment una gran novetat, perquè no renova només algun aspecte de la vida, sinó que ens porta dintre d'aquella "vida nova" que hem rebut amb el Baptisme. Allà es va vessar al damunt nostre el do més gran, el de ser fills de Déu. Renascuts en Crist, hem passat d'una religiositat feta de preceptes a la fe viva, que té el seu centre en la comunió amb Déu i amb els germans, és a dir en la caritat. Hem passat de l'esclavitud de la por i del pecat a la llibertat dels fills de Déu. Una vegada més la paraula llibertat.

Mirem de comprendre millor avui quin és per a l'Apòstol el cor d'aquesta llibertat. Pau afirma que ho és tot menys que «un pretext per a la carn» (Gal 5,13): la llibertat, és a dir, no és una vida llibertina, segons la carn o segons l'instint, els desitjos individuals i els propis impulsos egoistes; al contrari, la llibertat de Jesús ens porta a estar - ho escriu l'Apòstol - «al servei els uns dels altres» (ibid.). Però és esclavitud? Sí, la llibertat en Crist té una certa "esclavitud", alguna dimensió

que ens porta al servei, a viure pels altres. La veritable llibertat, en altres paraules, s'expressa plenament en la caritat. Una vegada més ens trobem davant la paradoxa de l'Evangeli: som lliures de servir, no de fer el que volem. Som lliures de servir i ens arriba la llibertat; ens trobem plenament en la mesura en què ens donem. Nosaltres ens trobem plenament en la mesura en què ens donem, tenim el coratge de donar-nos; posseïm la vida si la perdem (cf. Mc 8,35). Això és Evangeli pur.

Però com es pot explicar aquesta paradoxa? La resposta de l'Apòstol és tan senzilla com exigent: «mitjançant l'amor» (Gal 5,13). No hi ha llibertat sense amor. La llibertat egoista de fer el que vull no és llibertat, perquè torna sobre ella mateixa, no és fecunda. És l'amor de Crist que ens ha alliberat i encara és l'amor que ens allibera de la pitjor esclavitud, la del nostre jo; per tant la llibertat creix amb l'amor. Però aneu amb compte: no amb l'amor íntim, amb l'amor de tele-novel·la, no amb la passió que busca simplement el que ens agrada, sinó amb l'amor que veiem en Crist, la caritat: aquest és l'amor verament lliure i alliberador. És l'amor que brilla en el servei gratuït, basat en l'amor de Jesús, que renta els peus als seus deixebles i diu: «Us he donat un exemple perquè també vosaltres feu el que jo us he fet» (Jn 13,15). Serviu-vos els uns als altres.

Per a Pau, per tant, la llibertat no és “fer el que et sembla i t'agrada”. Aquesta mena de llibertat, sense finalitat i sense referències, seria una llibertat buida, una llibertat de circ: no funciona. I de fet deixa la buidor a dins: quantes vegades, després d'haver seguit només l'instint, ens adonem que només queda una buidor dins per haver usat malament el tresor de la nostra llibertat, la bellesa de poder escollir l'autèntic bé per a nosaltres i per als altres. Només aquesta llibertat és plena, concreta, i ens insereix en la vida real de cada dia. La veritable llibertat ens allibera sempre, en canvi quan busquem aquella llibertat del “que m'agrada i no m'agrada”, finalment quedem buits.

En una altra carta, la primera als Corintis, l'Apòstol respon a aquells que recolzen una idea equivocada de llibertat. «Tot és lícit!», diuen aquests. «Sí, però no tot ajuda», respon Pau. «Tot és lícit, però no tot edifica», respon l'Apòstol. I afegeix: «Ningú no busca el propi interès, sinó el dels altres» (1 Cor 10,23-24). Aquesta és la regla per desemascarar qualsevol llibertat egoista. A més, a aquells que estan temptats de reduir la llibertat només als seus propis gustos, Pau posa abans l'exigència de l'amor. La llibertat guiada per l'amor és l'única que fa lliures els altres i a nosaltres mateixos, que sap escoltar sense imposar, que sap estimar sense forçar, que edifica i no destrueix, que no explota els altres per la seva pròpia conveniència i fa el bé sense buscar el propi benefici. En resum, si la llibertat no està al servei – aquesta és la prova – si la llibertat no està al servei del bé, corre el risc de ser estèril i de no donar fruits. En canvi, la llibertat animada per l'amor condueix als pobres, reconeixent en el seu rostre el rostre de Crist. Per tant el servei dels uns als altres permet a Pau, escrivint als Gàlates, de fer un èmfasi que no és de cap manera secundari: així, parlant de la llibertat que els altres Apòstols li van donar per evangelitzar, subratlla que només li van recomanar una cosa: recordar-se dels pobres (cf. Gal 2,10). Això és interessant. Quan després d'aquella lluita ideològica entre Pau i els altres Apòstols es van posar d'acord, el que els Apòstols li van dir: “Continua, vés endavant i no t'oblidis dels pobres”, és a dir, que la teva llibertat de predicador sigui una llibertat al servei dels altres, no per a tu mateix, de fer el que et ve de gust.

En canvi sabem que una de les concepcions modernes més esteses de llibertat és

aquesta: “la meua llibertat acaba on comença la teua”. Però aquí falta la relació, la relació! És una visió individualista. En canvi, aquells que han rebut el do de l’alliberament operat per Jesús no poden pensar que la llibertat consisteix en estar lluny dels altres, sentint-los com a molestos, no pot veure l’ésser humà tancat en si mateix, sinó sempre inserit en una comunitat. La dimensió social és fonamental per als cristians, i els permet mirar cap al bé comú i no cap a l’interès privat.

Sobretot en aquest moment històric, necessitem redescobrir la dimensió comunitària, no individualista, de la llibertat: la pandèmia ens ha ensenyat que ens necessitem mútuament, però no n’hi ha prou de saber-ho, ho hem de triar cada dia concretament, decidir el camí que hem de seguir. Diem i creiem que els altres no són un obstacle per a la meua llibertat, sinó que són la possibilitat de realitzar-la plenament. Perquè la nostra llibertat neix de l’amor de Déu i creix en la caritat.

Traducció: Josep M. Torrents